

Program för cykeltrafik

Beslutad av: Politisk instans

Datum § Paragrafnummer

Diarienummer: KSK 2024/241

Giltighetstid: till och med 2035

Dokumentansvarig: Samhällsbyggnadschef

Reviderad av: Politisk instans Datum

Version: Versionsnummer

Innehåll

1	Inledning	3
1.1	Bakgrund.....	3
1.2	Syfte.....	3
1.3	Framtagande.....	3
1.4	Förutsättningar.....	3
1.5	Avgränsningar.....	4
2	Nulägesbeskrivning	5
3	Berörda mål och strategier	6
3.1	Vision	6
3.2	Strategiska mål	6
3.3	Översiktsplan	6
3.4	Plan för tillförsel, distribution och användning av energi	7
3.5	Målområde folkhälsorådet	7
3.6	Regional cykelstrategi	7
3.7	Nationell cykelstrategi	7
4	Mål och inriktningar	8
4.1	Effektmål	8
4.2	Övergripande inriktningar	8

1 Inledning

I december 2023 beslutade kommunfullmäktige om en ny vision för Götene kommun. Visionen är att bli Sveriges bästa landsbygdskommun, för barnen och möjligheten att leva ett gott liv. Visionen betonar även att kommunen har ett stort fokus på hållbarhet.

Ett ökat cyklande är viktigt för att kunna ta ett steg mot ett mer hållbart samhälle och för att i framtiden bli en fossilbränslefri kommun. Därför är det viktigt att det finns förutsättningar för ett ökat cyklande. Cyklande för att ta sig till skolan, fritidsaktiviteter och arbete. Cyklande för motion och som rekreation. Cyklande för hälsa, välbefinnande, miljö och för klimat.

1.1 Bakgrund

2017 togs en cykelutredning fram med syfte att identifiera cykelvägnätet i Götene kommun, vilka brister som fanns liksom att föreslå hur nätet skulle kunna se ut i framtiden. 2023 beslutade kommunfullmäktige att bifalla en motion om att uppdatera utredningen. Kommunfullmäktige har senare under 2023 antagit en riktlinje för styrdokument. För att uppfylla syftet med fullmäktiges beslut om motionen tas därför två dokument fram, dels detta program dels efterföljande handlingsplan.

1.2 Syfte

Syftet med detta program är att ange kommunens inriktningar för åtgärder som främjar vardagscykling. Dokumentet ska fungera som en vägledning vid såväl planering, investering, drift och underhåll som vid kommunikationsinsatser, samverkan och samarbete med andra parter som har del i den infrastruktur som cyklister använder.

1.3 Framtagande

Programmet tas fram i samverkan mellan sektor Samhällsbyggnad (SB) och förvaltningen för Service och teknik (SoT). Arbetsgruppen består av planarkitekt, klimatstrateg, kollektivtrafikstrateg, trafikingenjör och chef för gata/park.

Programmet beslutas av kommunfullmäktige. Mark- och planchef är dokumentansvarig.

1.4 Förutsättningar

Ansvar för vägnätet i Sverige är delat mellan Staten, Kommunen och Enskilda. Kommunen ansvarar för och har rådighet över det lokala gatunätet och gång- och cykelvägar i tätorterna. Trafikverket ansvarar för det statliga vägnätet, inklusive större genomfartsleder och vägar mellan orterna. Därutöver finns enskilda vägar med privata väghållare. För att förbättra trafiksäkerhet, framkomlighet och hållbara resor krävs samverkan mellan aktörerna. Kommunens planering behöver

därför ta hänsyn till väghållaransvaret och kan aktivt behöva söka samarbetslösningar för att kunna genomföra vissa prioriterade åtgärder.

Trafikverket kan i vissa fall medfinansiera åtgärder som ökar säkerheten och tillgängligheten, exempelvis gång- och cykelvägar längs kommunala vägar, säkra passager, belysning eller hastighetsdämpande åtgärder.

1.5 Avgränsningar

Programmet omfattar inte cykelturism och de många cykelleder av olika slag som finns inom kommunen.

2 Nulägesbeskrivning

Här följer en kort summering av nuläget vad gäller infrastrukturen för cyklister, dess drift och underhåll liksom vilka resvanor som finns i kommunen idag. För en bredare beskrivning se dokumentet Nulägesbeskrivning. Där finns även kartor över de fyra tätorternas cykelvägnät idag.

Götene kommun har ett relativt väl utbyggt cykelvägnät inom tätorterna, särskilt inom Götene och Källby. Det är en bra grundförutsättning för vardagscykling. Brister för cyklister är att inte alla målpunkter kan nås på ett säkert sätt, ibland är framkomligheten sämre och vissa korsningspunkter kan upplevas osäkra.

Bilberoendet är stort i kommunen. 7 av 10 resor sker med bil, endast 5 av 100 resor är med cykel. Omkring en tredjedel av alla resor sker till eller från arbetet och över 70 procent har 10 kilometer eller längre till arbetet. Det senare begränsar cykelns potential, om inte resan kan ske med elcykel eller kombineras med kollektivtrafik.

3 Berörda mål och strategier

I detta kapitel beskrivs kort några av de mål och strategier som antagits lokalt, regionalt eller nationellt som har beröring med cyklande.

3.1 Vision

Vår vision är att vara Sveriges bästa landsbygdskommun 2040. ”Det ska vi vara för barnens skull och för att alla som bor här ska kunna leva ett gott liv. Vi står stadigt på egna ben och har ett hjärta som slår för samverkan. Den plats vi kallar vår fortsätter att utvecklas med respekt för historien, med kärlek till naturen och med stort fokus på hållbarhet.”

En kommun för barnen och en kommun där barnen, liksom alla som lever här, kan röra sig och ta sig fram på ett säkert sätt. Cykeln är ett enkelt sätt för barn och unga att ta sig fram i tätorterna. Det ger möjlighet att ta sig från hemmet till skolan, till fritidsaktiviteter och till kompisar. Det kan tidigt ge en känsla av självständighet och att man är kapabel.

Cykeln är samtidigt ett hållbart transportsätt som bidrar till ett fysiskt och psykiskt välmående samtidigt som det inte bidrar till klimatpåverkande utsläpp.

3.2 Strategiska mål

Strategiska mål har satts upp av kommunfullmäktige, utifrån dessa har verksamhetsmål satts upp av nämnderna. Säkrare cykelvägar liksom ett ökat cyklande berör och har stöd i fyra av de fem strategiska målen som kommunfullmäktige har beslutat:

- I Götene kommun finns ett mångsidigt och aktivt kultur- fritids- och friluftsliv, främst för barn och unga.
- Götene kommun är ett föredöme i sitt klimat- och miljöarbete.
- Skapar förutsättningar för ökad lek, rörelse och rekreation utomhus.
- Stärker förutsättningarna för att de som bor, verkar i och besöker kommunen ska känna sig trygga.

3.3 Översiktsplan

Översiktsplanen har följande riktlinjer för trafikstrukturen:

- Cykelvägar ska upplevas trygga och säkra.
- Tätortsvägar ska utformas med hänsyn till gång-, cykel- och kollektivtrafik
- Det ska finnas ett sammanhängande gång- och cykelvägnät, i såväl befintliga som nya bostadsområden samt verksamhetsområden.
- Vi strävar efter att bli en fossilbränslefri kommun. Trafikstrukturen ska utvecklas i en hållbar riktning och bidra till god tillgänglighet.
- Vi strävar efter ett hållbart resande där gång, cykel och kollektivtrafik prioriteras i samhällsplanering och investering för att bibehålla den goda luftkvalitet som finns idag.

3.4 Plan för tillförsel, distribution och användning av energi

Ett av fyra prioriterade utvecklingsområden är ”Hållbara transporter”. Där framhålls att aktiva färdssätt så som att gå och cykla ska vara första alternativet på kortare sträckor. Möjligheter för detta skapar kommunen genom sin samhällsplanering, där detta program och genomförandet av åtgärder i efterföljande handlingsplan också är en del av genomförandet av planen.

3.5 Målområde folkhälsorådet

Folkhälsorådet har tagit ställning till att under 2026-2028 fokusera på fem målområden varav ett är ”Fysisk aktivitet och hälsosamma levnadsvanor”.

3.6 Regional cykelstrategi

Västra Götalandsregionen aktualiserade under 2024 sin strategiska plan för ökad cykling i Västra Götaland. Den ska skapa goda förutsättningar för en regionalt sammanhållen planering av arbetet med att skapa ett mer cykelvänligt samhälle. Tre prioriterade utvecklingsområden har identifierats:

- Utveckling av tätortsnära cykelinfrastruktur
- Integrering av cykel och kollektivtrafik
- Göra cykling till ett naturligt val.

3.7 Nationell cykelstrategi

En nationell cykelstrategi togs fram 2017. Den lyfter fem insatsområden att fortsätta arbeta inom:

- Lyft cykeltrafikens roll i samhällsplaneringen
- Öka fokus på grupper av cyklister
- Främja en mer funktionell och användarvänlig infrastruktur
- Främja en säker cykeltrafik
- Utveckla statistik och forskning

4 Mål och inriktningar

4.1 Effektmål

Cykeln är ett hållbart, yteffektivt och hälsosamt transportmedel som bidrar till både ett attraktivt samhälle och en bättre miljö. De effektmål som Götene kommun strävar mot är:

- **Fler ska välja cykel oftare**
- **Götene kommun ska upplevas som en cykelvänlig kommun.**

Aktiva färdssätt ska vara första alternativet på kortare sträckor. Cykeln ska uppfattas som ett naturligt och prioriterat färdssätt i vardagen. När fler väljer cykeln i vardagen minskar klimatpåverkan, folkhälsan förbättras och vi får tryggare, levande miljöer där alla åldrar kan leva ett gott liv.

4.2 Övergripande inriktningar

För att nå effektmålen ska kommunens arbete med cykelfrågor utgå från följande inriktningar:

- **Cykelvägnätet ska vara funktionellt, ändamålsenligt och trafiksäkert**
För att fler ska vilja cykla krävs att cykelvägnätet upplevs gent, sammanhängande, målgruppsanpassat och att viktiga målpunkter nås. Cykelvägnätet ska upplevas tryggt och säkert att använda. Cykelvägnätet behöver vara attraktivt med varierande och spännande omgivning för att locka till ökat cyklande.
- **Cykelvägnätet ska vara välskött och attraktivt året runt**
För att cykeln ska vara ett pålitligt alternativ behöver cykelvägnätet hålla hög standard och vara tillgängligt oavsett årstid. God drift och underhåll såsom snöröjning, belysning och beläggning ska prioriteras för att ge både bekväma och säkra resor.
- **Cykelvägnätet ska främja barn och ungas självständighet och hälsa**
Barn och unga som tidigt ser cykel som det självklara valet och får möjlighet att ta sig fram på egen hand får samtidigt möjligheten till ett eget ansvar och en ökad känsla av att vara kapabel. För att barn och unga ska vilja och kunna välja cykel på egen hand behöver deras målpunkter så som skolor och fritidsanläggningar vara nåbara via trygga cykelvägar. Barn och unga som tidigt vant sig vid att gå eller cykla fortsätter med högre sannolikhet med detta även i vuxen ålder.
- **Det ska finnas förutsättningar att kombinera cykel och kollektivtrafik**
För att på längre resor kunna välja cykel behöver kombinationsresor vara möjliga, där del av resan kan ske med cykel. Kollektivtrafiksoder är därför viktiga målpunkter att nå med cykel. Vid hållplatsen behöver det även finnas möjlighet att på ett enkelt och säkert sätt parkera sin cykel.

- **Kommunikation för att lyfta cykeln som transportsätt**
För att främja ett ökat cyklande krävs ett arbete med information, påverkan och samverkan. Information och kunskapsspridning allmänt om cykelmöjligheter och om fysiska åtgärder som genomförs. Påverkan för att lyfta cykeln som transportsätt i olika forum där kommunen medverkar. Samverkan med både företag, föreningsliv och andra organisationer.